

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ КУЛЬТУРИ
Факультет культурології та соціальних комунікацій
Кафедра культурології та музеєзнавства

МАГІСТЕРСЬКИЙ СЕМІНАР

Програма та навчально-методичні матеріали до курсу
для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти
зі спеціальності В12 «Культурологія та музеєзнавство»
ОП «Музеєфікація історико-культурної спадщини»
Галузь знань В Культура, мистецтво та гуманітарні науки

Харків – 2026

Друкується за рішенням науково-методичної ради ХДАК
(протокол № 11 від 29.01.2026 р.)

Рецензенти:

*Щербань А. Л., доктор культурології, професор,
професор кафедри культурології та музеєзнавства
Харківської державної академії культури
Бубенок О. Б. доктор історичних наук,
професор, провідний науковий співробітник
Інституту сходознавства ім. А. Ю. Кримського НАН України*

Укладач:

*Тортіка М.В., доктор історичних наук, професор,
професор кафедри культурології та музеєзнавства ХДАК.*

М12

Магістерський семінар : програма та навч.-метод. матеріали до курсу для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти, спец. В12 «Культурологія та музеєзнавство», ОП «Музеєфікація історико-культурної спадщини» / М-во культури України, Харків. держ. акад. культури, Ф-т культурології та соц. комунікацій, Каф. культурології та музеєзнавства ; [уклад. М. В. Тортіка]. Харків : ХДАК, 2026. 31 с.

Навчальний курс «Магістерський семінар» являє собою важливий компонент у підготовці магістрів зі спеціальності В12 «Культурологія та музеєзнавство». Зміст курсу синтетичний, він поєднує науково-теоретичну: соціокультурну та історичну компоненти з практикою музеологічного проектування. У цілому, сутність курсу полягає в закріпленні навичок, необхідних для проведення сучасного комплексного теоретико-прикладного дослідження із застосуванням теорії і практики музеєзнавства. Курс є логічним продовженням попередніх теоретичних музеологічних курсів.

УДК 378.22:001.89]:069](073)

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ МАГІСТЕРСЬКИЙ СЕМІНАР

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	
Кількість кредитів – 8	Галузь знань В Культура, мистецтво та гуманітарні науки	Обов’язкова	
Індивідуальне науково-дослідне завдання ПЕРЕДБАЧЕНО	Спеціальність: В12 «Культурологія та музеєзнавство»	Рік підготовки	
	Освітньо-професійна програма: Музеєфікація історико-культурної спадщини	1-2 курс	
Загальна кількість годин – 240		Семестр	
		1-й; 2-й; 3-й	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи здобувача –4	Другий (магістерський) рівень вищої освіти	Лекції	
		28	
		Практичні	
		50	
		Самостійна	
		162	
		Вид контролю: залік	

Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета курсу – викладання навчальної дисципліни «Магістерський семінар», що передбачає закріплення навичок, необхідних для проведення сучасного комплексного теоретико-прикладного дослідження, побудованого на основі спеціальної соціокультурної та історичної методології, із застосуванням теорії і практики музеєзнавства. Навички, які були придбані в процесі вивчення даного курсу, повинні знайти відображення в кваліфікаційній магістерській роботі здобувачів 1-го (для підготовки магістерського диплому) і 2-го (повний текст магістерського диплому) курсів другого (магістерського) рівня вищої освіти.

Загальні та фахові компетентності, які формує дисципліна.

Загальні компетентності:

- ЗК 1. Здатність приймати обґрунтовані рішення.
- ЗК 2. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.
- ЗК 3. Здатність працювати з урахуванням вітчизняного і міжнародного контексту.
- ЗК 4. Здатність розробляти та керувати проєктами.
- ЗК 5. Здатність виявляти ініціативу та підприємливість.
- ЗК 6. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

Фахові компетентності:

- ФК 1. Здатність вибудовувати стратегії розвитку музейної та пам'яткоохоронної справи.
- ФК 2. Здатність здійснювати музеєфікацію об'єктів історико-культурної і природної спадщини.
- ФК 3. Здатність проводити інноваційну діяльність в музейній справі та пам'яткоохоронній діяльності.
- ФК 4. Здійснення науково-дослідної, науково-педагогічної, управлінської діяльності.
- ФК 5. Здатність розвивати соціальне усвідомлення ролі культурної спадщини.
- ФК 6. Здатність приймати рішення на основі доказів, зокрема релевантних даних, розрахунків, прогнозів, оцінювання ризиків, тощо.
- ФК 7. Здатність впроваджувати новітні музеологічні та пам'яткоохоронні практики у вітчизняну музейно-пам'яткоохоронну галузь.
- ФК 8. Здатність створювати конкурентний музейний продукт на ринку культурних послуг.
- ФК 9. Здатність здійснювати управління і адміністрування музейними та пам'яткоохоронними установами.

Програмні результати навчання:

- ПРН 1. Розуміти проблеми збереження, інтерпретації та використання історико-культурної спадщини, оцінювати та аналізувати поточний стан і ключові тенденції розвитку музейної та пам'яткоохоронної галузі у цілому.
- ПРН 2. Застосовувати ефективні методи та технології проєктування та модернізації музейних і пам'яткоохоронних установ відповідно до вимог споживачів і законодавства чинних стандартів та технічних умов.
- ПРН 3. Знати та застосовувати методи і технології менеджменту та маркетингу в музейній та пам'яткоохоронній справі.
- ПРН 4. Обґрунтовувати і створювати нові та модернізувати існуючі експозиції, виставки, екскурсійно-туристичні маршрути тощо.
- ПРН 5. Ефективно використовувати інформаційні технології та спеціалізоване програмне забезпечення у професійній діяльності.

ПРН 6. Вільно спілкуватися державною та іноземною мовами усно і письмово з професійних питань, презентувати та обговорювати результати досліджень, інновацій, проєктів, тощо.

ПРН 7. Знати та застосовувати сучасні технології інтерпретації та актуалізації історико-культурної та природної спадщини.

ПРН 8. Здійснювати стратегічне музейне планування в умовах ринкової динаміки та конкуренції.

ПРН 9. Розробляти концепції музейних закладів, брендів і проєктів з використання історико-культурної та природної спадщини.

ПРН 10. Інтегрувати в соціальний і економічний сектор (ревіталізувати) історико-культурне середовище як ресурс розвитку місцевих громад.

ПРН 11. Розробляти інноваційні продукти на внутрішньому та зовнішньому ринках культурних послуг.

ПРН 12. Розробляти проєкти з музеєфікації об'єктів історико-культурної та природної спадщини.

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання та підсумкова форма контролю

Оцінки виставляються відповідно до тих критеріїв, які спеціально розробив викладач. Ці критерії загального характеру (в обов'язковому порядку: логіка викладу, тематико-хронологічне структурування, вміння використовувати навички методики соціо-психологічних досліджень, навички експозиційного структурування та експодизайну) відображено в матеріалах до курсу «Магістерський семінар». Водночас, вони можуть бути надані кожному конкретному студенту персонально у разі його бажання ознайомитися з системою оцінювання індивідуально. Загалом підсумком роботи має стати низка доповідей на конференції та друкованих праць (загальна кількість не менше ніж дві друковані праці та участь у двох конференціях національного або міжнародного рівня), зміст яких повинен відповідати конкретним розділам науково-практичного проєкту. Окрім цього, у межах відповіді на запитання заліку (підсумкової форми контролю) необхідно відповідати конкретно, повно, із залученням характерних прикладів та аналогій. Магістрам бажано показати знання не тільки по суті питання, а й окреслити характер спеціальної наукової літератури та джерел.

Рівень сприйняття матеріалу, що викладається в курсі, і характер його фахової інтерпретації студент має продемонструвати в процесі реалізації таких форм роботи:

1. Участь у прикладних музеологічних проєктах (науковий аналіз та цифролізація артефактів, участь у комунікаційних педагогічних та рекламних проєктах);

2. Підготовка доповіді із заздалегідь підготовленою презентацією;

3. Участь у підготовці практичного /семінарського заняття;
4. Робота над есе та рефератом з теми магістерського диплому;
5. Можлива спільна робота зі студентами інших відділень і курсів по реалізації внутрішніх (академічних) та зовнішніх завдань.

Критерії оцінювання результатів навчання за 100 бальною рейтинговою шкалою

Загалом, теоретичні відповіді на питання, та пов'язана з теорією практика музеологічної інтерпретації, повинні бути об'ємними, точними, логічно обґрунтованими. Вітається використання методів міждисциплінарності. Спираючись на історичне дослідження, як на платформу для подальшої музеологічної інтерпретації, магістр повинен зосередитися на завданнях експозиційної творчості з подальшою комунікаційною складовою, що реалізується або в педагогічному, або у фінансово-інноваційному проектуванні. З огляду на не лише музеологічний, а й соціокультурний та історичний характер дисципліни бажано продемонструвати, під час виступів, вміння формулювати мету і завдання свого проєкту, специфіку академічного підходу, логіку компаративного аналізу, точність висновків. Залежно від суми підсумкової складової (залік) кількість балів за конкретну форму роботи може варіюватися, але загалом загальна кількість балів усього курсу «Магістерський семінар» має відповідати 100 балам:

Для заліку

Розділ 1			Розділ 2		Розділ 3		Підсумковий контроль (залік)
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	
10	10	10	10	10	15	15	20

Кількість тижнів для теоретичної підготовки – 15, тем – 7.

ЗМІСТ І СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ **Структура навчальної дисципліни**

Назва тем	Кількість годин				
	Усього	У тому числі			
		Лекції	Семін.	Прак.	Сам. роб.
1	2	3	4	5	6
Розділ 1. Методологічне обґрунтування дослідницько-проєктної діяльності в музеї (на прикладі першої глави магістерського дослідження)					
Тема 1. Музей як соціокультурний інститут.	12	2			10
Тема 2. Науковий аналіз існуючих світоглядних (теоретико-методологічних) систем та їхня інтерпретація з точки зору сучасного історико-музеологічного	8	2			6

досвіду.					
Тема 3. Правове врегулювання та конкретні види фінансування музейних закладів в Україні	6	2			4
Разом за Розділом 1	26	6			20
Розділ 2. Основні напрямки музеєфікації об'єктів культурної спадщини: загальномузеєзнавчий, дизайнерський і комунікаційний аспекти (на прикладі другої глави магістерського диплому)					
Тема 4. Експозиційна робота як один з основних напрямків професійної музейної діяльності.	48	6		10	32
Тема 5. Інтерактивно-комунікаційна діяльність музею.	44	4		10	30
Разом за Розділом 2	92	10		20	62
Розділ 3. Прикладні аспекти проєктної діяльності в музеї (на прикладі третьої глави магістерського диплому)					
Тема 6. Соціальне проєктування і грантрайтинг в музейній сфері.	64	4		20	40
Тема 7. Роль та специфіка музейно-екскурсійного проєктування в навчальному процесі.	58	8		10	40
Разом за Розділом 3	122	12		30	80
Разом:	240	28	0	50	162

ЗМІСТ КУРСУ

Курс структурно складається з трьох розділів, які у свою чергу складаються з тем (загальна кількість тем 7), що розкривають загальний зміст, мету та завдання конкретної структурної одиниці курсу.

Розділ 1. Методологічне обґрунтування дослідницько-проєктної діяльності в музеї (на прикладі першої глави магістерського дослідження)

Перший розділ курсу «Методологічне обґрунтування дослідницько-проєктної діяльності в музеї» присвячено загальному теоретичному обґрунтуванню науково-дослідницької роботи в музеї. У той же час, він повинен стати теоретичною платформою для написання магістерського диплому. Диплом є прикладом музеєзнавчого проєкту, який спирається на практику спеціального історичного дослідження. Як історичне дослідження, магістерський проєкт екстраполюється в музейне середовище, а його предмет в цьому випадку розглядається як об'єкт музеєфікації. Практичною складовою першого Розділу повинна стати розробка першого розділу диплома та підготовка історичного дослідження

(в контексті наукового напрямку диплому) для доповіді на відповідній за профілем науковій конференції, бажано міжнародній.

Тема 1. Музей як соціокультурний інститут.

Цю тему присвячено вивченню музею, який в даному випадку розглядається в якості самостійної складової і поліфункціонального інституту. В умовах зростання ролі місцевих громад (близьких по соціальним завданням, але часто різноманітних за національним принципом) вкрай важливо, щоб музей розглядався як цивілізаційний посередник, здатний акумулювати і транспортувати культурну інформацію. Далі, в суспільстві спостерігається послідовне зростання патріотичних і соціальних завдань, які висувають на перший план духовно-моральні та соціокультурні компоненти музейної діяльності. Таким чином, зміна умов діяльності музею в сучасному суспільстві зажадала продовження дослідження смислового змісту поняття "музей як соціокультурний інститут" і його методологічного потенціалу для поглиблення розуміння соціокультурної реальності.

Тема 2. Науковий аналіз існуючих світоглядних (теоретико-методологічних) систем і їх інтерпретація з точки зору сучасного історико-музеологічного досвіду

Музей – це особлива сфера культури, в якій основою для формування духовних цінностей служать предметні результати людської діяльності. Процес їхньої появи і розвитку є предметом історичних досліджень, без яких неможливо їхнє подальше занурення в сучасне музейне середовище. Досвід теорії історичних досліджень пропонує багатовекторну комплексну методологію (цивілізаційні дослідження, теорія екзистенціального прориву, теологічна теорія, позитивізм, соціальний детермінізм, кліматично-географічні теорії, психологічні, тощо), яку музеєзнавець повинен осмислити і екстрополювати у сферу музеологічного знання в форматі спеціального дослідження матеріальних і нематеріальних об'єктів культурної спадщини.

Тема 3. Правове врегулювання та конкретні види фінансування музейних установ в Україні

Вивчення правових аспектів в галузі музейної справи необхідне для усвідомлення етапів його подальшого розвитку і еволюції. Сьогодні законодавча база закріплює специфіку функціонування музейного закладу і впливає на відносини музею з державою, фізичними та юридичними особами (Закон України «Про музеї та музейну справу»; Закон України «Про вивезення, ввезення та повернення культурних цінностей»; Закон України «Про охорону культурної спадщини»). Органи виконавчої влади

здійснюють регулювання музейної діяльності, вони тісно взаємодіють з керівництвом музеїв в питаннях законодавчого обґрунтування необхідності сучасного технологічної перебудови музеїв, систем технічної безпеки фондосховищ, поновлення реставраційного обладнання, тощо. Окремою проблемою, що піднімається в Т.3 є фінансування музейної сфери. Як бюджетна організація, музей отримує фіксоване державне фінансування, якого категорично не вистачає на реалізацію глобальних інноваційних та комунікативних проектів. В цьому випадку музей змушений звертатися до пошуку позабюджетних грошей (фандрейзингу). Історія фандрейзингу, його характеристики, аналіз джерел поповнення, тощо так само є складовою даної теми.

Розділ 2. Основні напрямки музеєфікації об'єктів культурної спадщини: загальномузеєзнавчий, дизайнерський і комунікаційний аспекти (на прикладі другої глави магістерського диплому)

Даний розділ присвячено аналізу основних аспектів музеєфікації культурної спадщини (рухомих артефактів і нерухомих об'єктів музейного значення). У розділі піднімаються питання, пов'язані з основними етапами експозиційного проектування, а також подальшим введенням конкретних об'єктів культурної спадщини в систему соціальної музейної комунікації (ЗМК). Розглянуті в цьому розділі теми повинні пройти апробацію в рамках другого розділу магістерського диплому. Перша частина другого розділу повинна бути зосереджена на створенні наукової концепції, необхідної для подальшого експонування обраного об'єкта; друга - зорієнтована на подальше введення музейного об'єкта в систему СМК.

Тема 4. Експозиційна робота як один із основних напрямків професійної музейної діяльності

Експозиційна робота музею є одним з ключових напрямків музейної діяльності. Досліджувана науковими співробітниками музею академічна проблема отримує речовий вираз і вводиться експозиціонерами в музейне середовище, формуючи особливий контініум простору і часу. Таким чином, в форматі внутрішньої роботи в музеї здійснюється експозиційне проектування, яке націлене на створення генеральної ідеї, на виявлення наскрізної проблематики, на відбір і наповнення особливим змістом експонатів. Розрізнений набір колекційних матеріалів в цьому випадку об'єднується за рахунок концептуального ідейного наповнення на основі експозиційної типології, яка в свою чергу може носити ансамблевий, систематичний або тематичний характер.

Самостійне місце в експозиційному проектування має дизайнерський підхід до створення експозиції. Високі вимоги до художнього образу експозиції ставлять її дизайнерську обробку на один рівень з найважливішими завданнями загальної музейної стратегії. Крім того, значною частиною дизайнерських рішень повинні стати технічна обробка та інноваційність проєктних рішень, без яких не можливо говорити про конкурентоспроможність музею в умовах жорсткої боротьби соціокультурного ринку.

Тема 5. Інтерактивно-комунікаційна діяльність музею

Комунікаційна стратегія музею так само є одним із найважливіших напрямків музейної діяльності. Її роль і характер послідовно змінюються в залежності від змін соціального середовища і споживчого запиту суспільства. Характер і спрямованість музейної комунікації може відрізнятися відповідно до тих задач, які вона покликана вирішувати.

Таким чином, це може бути освітньо-виховна комунікація, інформаційна, волонтерська, нарешті, це може бути маркетингова комунікація, яка неможлива без зовнішньої комунікаційної підтримки суспільства, а саме потенційної аудиторії, ЗМІ, меценатів, тощо.

Окремою темою є технологічні проблеми музею, як інформаційного центру, його інноваційні можливості та цифрові стандарти каталогізації, що знаходяться в стадії розробки. Ще однією проблемою є специфіка взаємовідносин «високого музеєзнавства» і прикладного, більш рухомого, комунікаційного розвитку, що змушує звертатися до проблеми комунікаційно-туристичного проєктування, без якого не мислима сучасна практика зовнішньої музейної стратегії.

Розділ 3. Прикладні аспекти проєктної діяльності в музеї (на прикладі третьої глави магістерського диплому)

Одним з принципових завдань вітчизняного музеєзнавства є фандрейзинг. Державне фінансування бюджетної сфери не дозволяє музеям розвиватися так само енергійно, як від нього вимагають сучасні ринкові реалії. У цих умовах вкрай актуальним виявляється такий напрямок фандрейзинга як грантрайтинг. Співробітники музею можуть звертатися в державні фонди або до грантодавців як в Україні, так і за кордоном для отримання фінансової допомоги на розвиток конкретного музейного проєкту. Створення такого проєкту має стати одним із завдань завершальній частині магістерського диплому.

У той же час, не менш важливим завданням є освітньо-виховна функція музею. Фактично мова йде про місце і роль музею в процесі

формування всебічно розвиненої особистості. Цей напрямок визначається сьогодні як розвиток гуманістичної педагогіки в музейній сфері. Таким чином, мета сучасної музейної педагогіки полягає в коригуванні взаємин музею і середньої школи в контексті державних освітніх завдань. Цій проблемі так само може бути присвячена заключна частина дипломного проекту. По суті, магістрант може сам визначити прикладне вираження розв'язуваного їм музеологічного завдання, трансформуючи розроблювану ним проблему або в руслі завдань музейної педагогіки, або в сфері грантрайтінга і музейно-туристичних завдань (підготовка третього розділу магістерського дослідження).

Тема 6. Соціальне проектування і грантрайтінг в музейній сфері

З огляду на явне державне недофінансування музейної сфери, музеєзнавці повинні системно розробляти напрямки можливого поповнення бюджету кожного конкретного музейного закладу. З одного боку, це може бути співпраця з державними органами, що мають можливість заохочувати проектну діяльність в музеї через систему премій і субсидій. З іншого, це можуть бути цільові проекти місцевих громад або державна (можливо приватна) ініціатива по реалізації безповоротної фінансової допомоги. У той же час, можливий варіант створення майданчиків краудфандінга, здатних ініціювати збір коштів на конкретні музейні проекти від значної кількості людей через Інтернет і соціальні мережі. Нарешті, одним з найбільш поширених варіантів фінансового розвитку музейної установи може стати грантрайтінг. Донори можуть надати матеріальну допомогу музейному проекту в умовах своєчасної подачі грантової (проектної) заявки. Її складовими є: визначення мети проекту; визначення цільової аудиторії (бенефіціари і кінцеві бенефіціари); план реалізації проекту; бюджет проекту; визначення проектних ризиків; визначення життєздатності проекту, тощо.

Тема 7. Роль та специфіка музейно-екскурсійного проектування в навчальному процесі

Сучасний музей це і освітня установа, і освітній простір одночасно. Створювані музейними співробітниками освітні програми з самого початку орієнтовані на різні соціальні категорії, причому вони не припускають безальтернативно впроваджувати щось, але розраховують розвиватися і рости разом зі своєю аудиторією. Саме тому музей як освітній центр повинен акумулювати в собі освітні завдання в синтезі з творчою практикою і методикою культурного занурення. В результаті новою функцією музею стає створення творчого простору, в якому відбувається особистісна самореалізація з вільним вибором форм і видів

діяльності. Подібний підхід повинен поєднуватися з освітніми програмами середньої школи. Тут може бути використана практика позашкільної підготовки конкретних тем і занять, музей може стати базою для підготовки робіт Малої академії наук (МАН), платформою для підготовки та здачі контрольних і тестових завдань для школярів середніх і старших класів. Можливо, навіть залучення культурного досвіду музею в освітній практиці дошкільних установах, так само, як і в ході уроків народознавства в молодших класах. Особливою темою комунікаційних завдань може стати робота зі студентами вищих навчальних закладів профільного (культурологічного, історико-музейного, мистецтвознавчого) спрямування. Також можуть залучатися програмні положення музейних гуртків та клубів, які будуть залучати до співпраці потенційну музейну аудиторію широкого профілю і навіть різних соціальних та вікових категорій.

Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Приклади зарубіжної і вітчизняної організації експозиційної роботи. Художня специфіка і характер дизайнерських рішень (Робота над другим розділом магістерського диплому: наукова концепція, скрізна проблематика, художнє проектування)	10
2.	Музейна комунікація: приклади зарубіжної та вітчизняної соціальної стратегії в музейній діяльності (Робота над другим та третім розділами магістерського диплому: систематизація та автоматизація фондів, міжмузейна комунікація, музейна туристична стратегія, співпраця з Управліннями культури обласної /районної державної адміністрації).	10
3.	Музейний менеджмент: перспективи соціально-проектної діяльності; фандрейзинг в музейній сфері (Робота з третім розділом магістерського диплому. Створення грантових проектних заявок: обґрунтування теми, бібліографія, бюджет, пояснення стратегії життєздатності та ризиків конкретного грантового проекту).	10
4	Роль і завдання музею в культурно-освітньому процесі. (Робота з третім розділом магістерського диплому: участь у навчальному процесі як стратегія закріплення матеріалу конкретних предметів середньої школи, навчальна робота	20

	дошкільних установ, доповнення вузівських програм, які пов'язані з соціокультурною діяльністю та збереженням пам'яток історії та культури).	
--	---	--

Практичне заняття 1.

Тема: Приклади зарубіжної і вітчизняної організації експозиційної роботи. Художня специфіка і характер дизайнерських рішень (Робота над другим розділом магістерського диплому: наукова концепція, скрізна проблематика, художнє проектування).

Питання 1. Вітчизняний досвід експозиційного проектування.

Питання 2. Зарубіжний досвід експозиційного проектування.

Питання 3. Художній образ експозиції та комплексна реалізація інноваційних технологій

Практична складова: наукова концепція, скрізна проблематика, художнє проектування експозиційного розділу диплому.

В ході роботи над другою главою магістерського диплому повинні бути розроблені: наукова концепція майбутньої експозиції (виставки), уточнена її розгорнута тематична структура (РТС), підготовлений і систематизований архітектурно-художній проєкт майбутньої експозиції (виставки) у прив'язці з конкретними експозиційними площами музейної установи/ експозиційної зали.

Література:

1. Актуальні проблеми теорії і практики музейної та пам'яткоохоронної діяльності : зб. наук. пр. / М-во культури України, Київ. нац. ун-т культури і мистецтв, Каф. історії України і музеєзнавства ; [редкол. : Гончарова О. М. та ін.]. Київ : НАКККиМ, 2013. 207 с.

2. Куц С. Фандрайзинг АВС : посібник для початківців. Київ : Центр філантропії, 2008. 92 с.

3. Положення про Музейний фонд України. Затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 20 липня 2000 р. N 1147 (1147-2000-п) (у редакції постанови Кабінету Міністрів України від 3 листопада 2010 р. N 1007) // Офіційний вісник України. 2000. N 30. ст. 1268.

4 Стан та проблеми музейної справи в Україні. Електронний ресурс. Режим доступу: http://getmanps.at.ua/publ/stan_ta_problemi_muzejnoji_spravi_v_ukrajini/1-1-0-52

Практичне заняття 2.

Тема: Музейна комунікація: приклади зарубіжної та вітчизняної соціальної стратегії в музейній діяльності (Робота над другим та третім розділами магістерського диплому: систематизація та автоматизація фондів, міжмузейна комунікація, музейна туристична стратегія, співпраця з Управліннями культури обласної /районної державної адміністрації).

Питання 1. Приклади вітчизняного комунікаційного досвіду.

Питання 2. Приклади закордонного комунікаційного досвіду.

Питання 3. Основні напрямки роботи музею як комплексного інформаційного центру.

Питання 4. Система цифрової стандартизації в музейній справі.

Практична складова: магістр повинен провести гіпотетичну інвентаризацію фондів, створити тематико-експозиційний план майбутньої експозиції / виставки; запропонувати варіанти туристичних маршрутів, які можуть стати частиною туристичної стратегії регіону, під керівництвом державних установ, які працюють в галузі управління культури та відповідають за стратегію пам'яткоохоронної діяльності в регіоні.

Література:

1. Актуальні проблеми теорії і практики музейної та пам'яткоохоронної діяльності : зб. наук. пр. / М-во культури України, Київ. нац. ун-т культури і мистецтв, Каф. історії України і музеєзнавства ; [редкол.: Гончарова О. М. та ін.]. Київ : НАКККиМ, 2013. 207 с.

2. Куц С. Фандрайзинг АВС : посібник для початківців. Київ : Центр філантропії, 2008. 92 с.

3 Стан та проблеми музейної справи в Україні. Електронний ресурс. Режим доступу: http://getmanps.at.ua/publ/stan_ta_problemi_muzejnoji_spravi_v_ukrajini/1-1-0-52

Практичне заняття 3.

Тема: Музейний менеджмент: перспективи соціально-проектної діяльності; фандрейзинг в музейній сфері (Робота з третім розділом магістерського диплому. Створення грантових проектних заявок: обґрунтування теми, бібліографія, бюджет, пояснення стратегії життєздатності та ризиків конкретного грантового проекту).

Питання 1. Особливості написання прес-релізу та прес-анонсу.

Питання 2. Особливості роботи з бюджетними коштами в музейній сфері.

Питання 3. Процес формування проектного партнерства.

Питання 4. Специфіка управління проектами в публічній сфері.

Практична складова: Робота по складанню персональної грантової заявки: обґрунтування теми, бібліографія, бюджет, пояснення стратегії життєздатності та ризиків конкретного грантового проекту.

Література:

1. Актуальні проблеми теорії і практики музейної та пам'яткоохоронної діяльності : зб. наук. пр. / М-во культури України, Київ. нац. ун-т культури і мистецтв, Каф. історії України і музеєзнавства ; [редкол.: Гончарова О. М. та ін.]. Київ : НАКККиМ, 2013. 207 с. (бібліотечні фонди ХДАК)

2. Куц С. Фандрайзинг АВС : посібник для початківців. Київ : Центр філантропії, 2008. 92 с.

3. Чемерис А. Розроблення та управління проектами у публічній сфері: європейський вимір для України; Швейцарсько-український проект «Підтримка децентралізації в Україні – DESPRO. Київ : ТОВ «Софія-А». 2012. 80 с.

4. Положення про Музейний фонд України. Затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 20 липня 2000 р. N 1147 (1147-2000-п) (у редакції постанови Кабінету Міністрів України від 3 листопада 2010 р. N 1007) // Офіційний вісник України. 2000. N 30. ст. 1268.

Практичне заняття 4.

Тема: Роль і завдання музею в культурно-освітньому процесі. (Робота з третім розділом магістерського диплому: участь у навчальному процесі як стратегія закріплення матеріалу конкретних предметів середньої школи, навчальна робота дошкільних установ, доповнення вузівських програм, які пов'язані з соціокультурною діяльністю та збереженням пам'яток історії та культури)

Питання 1. Специфіка гуманістичної музейної педагогіки.

Питання 2. Практика музейної педагогіки в дошкільних установах.

Питання 3. Досвід взаємодії музею і загальноосвітніх установ на базі музеїв гуманітарного профілю.

Питання 4. Досвід взаємодії музею і загальноосвітніх установ на базі музеїв художнього профілю.

Питання 5. Досвід взаємодії музею і загальноосвітніх установ на базі музеїв природничого профілю.

Практична складова: Створення довгострокового та короткострокового музейних педагогічних проєктів, які відповідають конкретним навчальним програмам (підручникам) навчальної молодшої, середньої та вищої школи. Програми повинні в інтерактивній формі закріплювати матеріал, чітко розмежовуючи характер діяльності вчителя та музейного працівника (під час музейних уроків, майстер-класів, семінарів тощо).

Література:

1. Актуальні проблеми теорії і практики музейної та пам'яткоохоронної діяльності : зб. наук. пр. / М-во культури України, Київ. нац. ун-т культури і мистецтв, Каф. історії України і музеєзнавства ; [редкол.: Гончарова О. М. та ін.]. Київ : НАКККіМ, 2013. 207 с. (**бібліотечні фонди ХДАК**)

2. Куц С. Фандрайзинг АВС : посібник для початківців. Київ : Центр філантропії, 2008. 92 с.

3. Чемерис А. Розроблення та управління проектами у публічній сфері: європейський вимір для України; Швейцарсько-український проект «Підтримка децентралізації в Україні – DESPRO. Київ : ТОВ «Софія-А». 2012. 80 с.

4. Положення про Музейний фонд України. Затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 20 липня 2000 р. N 1147 (1147-2000-п) (у редакції постанови Кабінету Міністрів України від 3 листопада 2010 р. N 1007) // Офіційний вісник України. 2000. N 30. ст. 1268.

Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Музей як соціокультурний інститут.	10
2	Науковий аналіз існуючих світоглядних (теоретико-методологічних) систем та їхня інтерпретація з точки зору сучасного історико-музеологічного досвіду.	6
3.	Правове врегулювання та конкретні види фінансування музейних закладів в Україні	4
4.	Експозиційна робота як один з основних напрямків професійної музейної діяльності.	30
5.	Інтерактивно-комунікаційна діяльність музею.	32
6.	Соціальне проєктування і грантрайтинг в музейній сфері.	40
7.	Роль та специфіка музейно-екскурсійного проєктування в навчальному процесі	40
	Разом	162

ЗАВДАННЯ ДО САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

Самостійна робота № 1.

Тема: Музей як соціокультурний інститут.

Мета: Усвідомити на професійному рівні феномен сучасного музею як соціокультурної установи.

Результати самостійної роботи: написання есе на тему, що досліджується в рамках магістерського проєкту.

Цільова аудиторія: Здобувачі вищої освіти магістри денної форми навчання факультету культурології та соціальних комунікацій (1 курс); діючі члени студентського наукового співтовариства ім. Г.І. Чернявського, ХДАК.

Література:

1. Виноградова, Олена Володимирівна Основи музєєзнавства: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / [Виноградова О. В., Дарчук В. Г.] ; за ред. О. В. Виноградової ; М-во освіти і науки, молоді та спорту України, Донец. нац. ун-т економіки і торгівлі ім. М. Туган-Барановського, Каф. туризму. Львів : Магнолія 2006, 2012. 183 с.

2. Основні вимоги до структури і оформлення кваліфікаційних (магістерських) робіт. Електронний ресурс. Режим доступу: <http://labs.journ.univ.kiev.ua/navch/wp-content/uploads/2024/07/Vymohy-do-rozrobky-ta-oformlennia-naukovykh-kvalifikatsiynykh-robit-2018.pdf>
3. Салата О. О. Основи музеєзнавства [Електронний ресурс] : навч.-метод. посіб. для студентів спец. "Історія". Вінниця : Нілан-ЛТД, 2015. 164 с.
4. Бібліотека Харківського історичного музею. Електронний ресурс. Режим доступу: <https://museum.kh.ua/osvita/library.html> (Дата звернення, 19.01.2026).
5. Харківський художній музей. Електронний ресурс. Режим доступу: <https://artmuseum.kh.ua/> (Дата звернення, 19.01.2026).
6. Харківський історичний музей ім. М.Ф. Сумцова. Електронний ресурс. Режим доступу: <https://museum.kh.ua/> (Дата звернення, 19.01.2026).
7. Харківський літературний музей. Електронний ресурс. Режим доступу: <https://litme.com.ua/uk/> (Дата звернення, 19.01.2026).
8. Харківська державна наукова бібліотека ім. В.Г. Короленка. <https://korolenko.kharkov.com/> (Дата звернення, 19.01.2026).

Самостійна робота № 2.

Тема: Науковий аналіз існуючих світоглядних (теоретико-методологічних) систем та їхня інтерпретація з точки зору сучасного історико-музеологічного досвіду.

Мета: Розглянути методологію сучасного гуманітарного дослідження на предметно-філософському рівні.

Результати самостійної роботи: Створити методологію та визначити методику самостійного науково-практичного дослідження.

Цільова аудиторія: Здобувачі вищої освіти магістри денної форми навчання факультету культурології та соціальних комунікацій (1 курс).

Література:

1. Лях С. Методологія історії: класика і практика. Запоріжжя, Видавничий дім «Гільветика», 2021. 130 с.
2. Пріцак О. Мене передовсім цікавить наука // Хроніка 2000–1992. № 1. С.5–16.
3. Сумцовські читання (19 ; 2013 ; Харків) Дев'ятнадцяті Сумцовські читання : зб. матеріалів Всеукр. наук. конф. "Музей як соціокультур. ін-т в умовах інформ. суспільства" (проводиться в рамках XIX Сумцов. читань), 18 квіт. 2013 р. / М-во культури України, Департамент культури і туризму Харк. облдержадміністрації, Харк. іст. музей ; [редкол.: О. М. Сошнікова та ін.]. Харків : Майдан, 2013. 313 с. **(Бібліотечні фонди ХДАК)**
4. Бібліотека Харківського історичного музею. Електронний ресурс. Режим доступу: <https://museum.kh.ua/osvita/library.html> (Дата звернення, 19.01.2026).

5. Харківський художній музей. Електронний ресурс. Режим доступу: <https://artmuseum.kh.ua/> (Дата звернення, 19.01.2026).
6. Харківський історичний музей ім. М.Ф. Сумцова. Електронний ресурс. Режим доступу: <https://museum.kh.ua/> (Дата звернення, 19.01.2026).
7. Харківський літературний музей. Електронний ресурс. Режим доступу: <https://litme.com.ua/uk/> (Дата звернення, 19.01.2026).
8. Харківська державна наукова бібліотека ім. В.Г. Короленка. <https://korolenko.kharkov.com/> (Дата звернення, 19.01.2026).

Самостійна робота № 3.

Тема: Правове врегулювання та конкретні види фінансування музейних закладів в Україні.

Мета: Вивчити конкретні типи і види фінансування музейних закладів в Україні

Результати самостійної роботи: Визначити програму та можливий характер фінансування персонального науково-практичного (музейного) проекту.

Цільова аудиторія: Здобувачі вищої освіти магістри денної форми навчання факультету культурології та соціальних комунікацій (1 курс); студенти музейно-культурологічного відділення ХДАК.

Література:

1. Закон України про музеї та музейну справу. Електронний ресурс. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/249/95-%D0%B2%D1%80#Text> (Дата звернення, 19.01.2026).
2. Закон України «Про вивезення, ввезення та повернення культурних цінностей» // Відомості Верховної Ради (ВВР). 1999. N 48. ст. 405 (Із змінами, внесеними згідно із Законами N 594-IV (594-15) від 06.03.2003. // ВВР. 2003. N 24. ст.159; N 2599-IV (2599-15) від 31.05.2005 // ВВР. 2005. N 26. ст.349)
3. Закон України «Про музеї та музейну справу» // Відомості Верховної Ради. – 1995. № 25. С.191. (Із змінами, внесеними згідно із Законом N 1709-VI (1709-17) від 05.11.2009. // ВВР. 2010. N 5. ст.45)
4. Закон України «Про охорону культурної спадщини» (Відомості Верховної Ради (ВВР) 2000. N39. ст. 333) (із змінами, внесеними згідно з Кодексом N 2768-III (2768-14) від 25.10.2001 // ВВР. 2002. N3–4. ст. 2 – набуває чинності з 01.01.2002 року. Законами N 2921-III (2921-14) від 10.01.2002 // ВВР. 2002. N 16. ст.114; N 2245-IV (2245-15) від 16.12.2004. // ВВР. 2005. N 5. ст.114; N 997-V (997-16) від 27.04.2007 // ВВР 2007. N 33, ст.440; N 574-VI (574-17) від 23.09.2008 // ВВР. 2009. N 8. ст.105.
5. Положення про Музейний фонд України. Затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 20 липня 2000 р. N 1147 (1147-2000-п) (у

- редакції постанови Кабінету Міністрів України від 3 листопада 2010 р. N 1007) // Офіційний вісник України. 2000. N 30. ст. 1268
6. Харківський художній музей. Електронний ресурс. Режим доступу: <https://artmuseum.kh.ua/> (Дата звернення, 19.01.2026).
 7. Харківський історичний музей ім. М.Ф. Сумцова. Електронний ресурс. Режим доступу: <https://museum.kh.ua/> (Дата звернення, 19.01.2026).
 8. Харківський літературний музей. Електронний ресурс. Режим доступу: <https://litme.com.ua/uk/> (Дата звернення, 19.01.2026).
 9. Харківська державна наукова бібліотека ім. В.Г. Короленка. <https://korolenko.kharkov.com/> (Дата звернення, 19.01.2026).

Самостійна робота № 4.

Тема: Експозиційна робота як один з основних напрямків професійної музейної діяльності.

Мета: Визначити перспективи і характер експозиційної стратегії персонального музейного проєкта.

Результати самостійної роботи: Підготовка доповіді на міжнародну наукову / науко-практичну музейну конференцію, публікація тез доповіді.

Цільова аудиторія: Молоді науковці; здобувачі вищої освіти магістри денної форми навчання факультету культурології та соціальних комунікацій (1 курс); студенти музейно-культурологічного відділення ХДАК.

Література:

1. Актуальні проблеми теорії і практики музейної та пам'яткоохоронної діяльності : зб. наук. пр. / М-во культури України, Київ. нац. ун-т культури і мистецтв, Каф. історії України і музеєзнавства ; [редкол.: Гончарова О. М. та ін.]. Київ : НАКККіМ, 2013. 207 с.
2. "Пам'яткоохоронні традиції Слобожанщини" : прогр. Восьмої міжнар. наук.-практ. конф. молодих вчених, яка проходить в рамках відзначення Днів Європейської Спадщини і присвячена 150-річчю від дня народження голови Вовчанської земської управи В. Г. Колокольцова (1867-1934), 26-27 верес. 2017 р. / Упр. культури і туризму, Харків. обл. держ. адмін., Департамент адмін., Харків. наук.-метод. центр охорони культур. спадщини, Харків. держ. акад. культури. Харків : [Б.в.], 2017. 17 с. (Бібліотечні фонди ХДАК)
3. Прицак О. Мене передовсім цікавить наука // Хроніка 2000–1992. №1. С.5–16.
4. Сумцовські читання (18 ; 2012 ; Харків) Вісімнадцяті Сумцовські читання : зб. матеріалів наук. конф. "Музей як соціокультур. ін-т в умовах інформ. суспільства" (проводиться в рамках XVIII Сумцов. читань), 18 квіт. 2012 р. / М-во культури і туризму України, Упр. культури і туризму Харків. облдержадміністрації, Харків. іст. музей ; [редкол.: О. М. Сошнікова та ін.]. Харків : Майдан, 2012. 272 с.

5. Сумцовські читання (31, 2025; Харків) Тридцять перші Сумцовські читання: зб. Матеріалів наук. конф. «Музей в епоху метамодерну: сучасні виклики та нові горизонти» (проводиться в рамках XXXI Сумцов. читань), 18 квітня, 2025 р. / Харківський історичний музей імені М. Ф. Сумцова. Харків : Майдан, 2025. 322 с.
6. Бібліотека Харківського історичного музею. Електронний ресурс. Режим доступу: <https://museum.kh.ua/osvita/library.html> (Дата звернення, 19.01.2026).
7. Харківський художній музей. Електронний ресурс. Режим доступу: <https://artmuseum.kh.ua/> (Дата звернення, 19.01.2026).
8. Харківський історичний музей ім. М.Ф. Сумцова. Електронний ресурс. Режим доступу: <https://museum.kh.ua/> (Дата звернення, 19.01.2026).
9. Харківський літературний музей. Електронний ресурс. Режим доступу: <https://litme.com.ua/uk/> (Дата звернення, 19.01. 2026).
10. Харківська державна наукова бібліотека ім. В.Г. Короленка. <https://korolenko.kharkov.com/> (Дата звернення, 19.01.2026).

Самостійна робота № 5.

Тема: Інтерактивно-комунікаційна діяльність музею.

Мета: Навчитися створювати освітньо-комунікаційні проєкти в музейній сфері, та розвивати галузь туристично-досугових послуг як державного рівня, так і в межах стратегії власного туристичного бізнесу.

Результати самостійної роботи: Створити комунікаційно-просвітницьку програму особистого музейно-туристичного проєкту; підготувати доповідь до міжнародної музейної конференції, по можливості додати до друку тези доповіді.

Цільова аудиторія: Здобувачі вищої освіти, магістри денної форми навчання факультету культурології та соціальних комунікацій (1 курс); студенти музейно-культурологічного відділення ХДАК.

Література:

1. "Пам'яткоохоронні традиції Слобожанщини" : прогр. Восьмої міжнар. наук.-практ. конф. молодих вчених, яка проходить в рамках відзначення Днів Європейської Спадщини і присвячена 150-річчю від дня народження голови Вовчанської земської управи В. Г. Колокольцова (1867-1934), 26-27 верес. 2017 р. / Упр. культури і туризму, Харків. обл. держ. адмін., Департамент адмін., Харків. наук.-метод. центр охорони культур. спадщини, Харків. держ. акад. культури. — Харків : [Б.в.], 2017. — 17 с.
2. Пріцак О. Мене передовсім цікавить наука // Хроніка 2000–1992. № 1. С.5–16.
3. Проблеми та здобутки музейної справи в Україні на сучасному етапі (оглядова довідка за матеріалами наукової, навчальної літератури та преси). Електронний ресурс. Режим доступу:

<http://mincult.kmu.gov.ua/mincult/uk/publish/article/225724;jsessionid=19B908BE02DF79F34CAEC87AB0A0DBB5> (Дата звернення, 19.01.2026).

4. Стан та проблеми музейної справи в Україні. Електронний ресурс. Режим доступу: http://getmanps.at.ua/publ/stan_ta_problemi_muzejnoji_spravi_v_ukrajini/1-1-0-52. (Дата звернення, 19.01.2026).
5. Сумцовські читання (31, 2025; Харків) Тридцять перші Сумцовські читання: зб. Матеріалів наук. конф. «Музей в епоху метамодерну: сучасні виклики та нові горизонти» (проводиться в рамках XXXI Сумцов. читань), 18 квітня, 2025 р. / Харківський історичний музей імені М. Ф. Сумцова. Харків : Майдан, 2025. 322 с.
6. Сумцовські читання (18; 2012; Харків) Вісімнадцяті Сумцовські читання: зб. матеріалів наук. конф. "Музей як соціокультур. ін-т в умовах інформ. суспільства" (проводиться в рамках XVIII Сумцов. читань), 18 квіт. 2012 р. / М-во культури і туризму України, Упр. культури і туризму Харків. облдержадміністрації, Харків. іст. музей ; [редкол.: О. М. Сошнікова та ін.]. Харків : Майдан, 2012. 272 с.
7. Сумцовські читання (19; 2013; Харків) Дев'ятнадцяті Сумцовські читання: зб. матеріалів Всеукр. наук. конф. "Музей як соціокультур. ін-т в умовах інформ. суспільства" (проводиться в рамках XIX Сумцов. читань), 18 квіт. 2013 р. / М-во культури України, Департамент культури і туризму Харк. облдержадміністрації, Харк. іст. музей ; [редкол.: О. М. Сошнікова та ін.]. Харків : Майдан, 2013. 313 с.
8. Сумцовські читання (14; 2008; Харків) Чотирнадцяті Сумцовські читання: зб. матеріалів конф. "Музей і сучасність: актуальні проблеми музейної діяльності", 18 квіт. 2008 р. / М-во культури і туризму України, Упр. культури і туризму Харків. облдержадміністрації, Харків. іст. музей ; [редкол.: О.М. Сошнікова]. Харків : [Б.в.], 2008. 135 с.
9. Сумцовські читання (15; 2009; Харків) П'ятнадцяті Сумцовські читання: зб. матеріалів наук. конф., присвяч. 155-й річниці з дня народж. видат. укр. вченого акад. АН України М. Ф. Сумцова, 17 квіт. 2009 р. / М-во культури і туризму України, Упр. культури і туризму Харків. облдержадмін., Харків. іст. музей ; [редкол.: О. М. Сошнікова та ін.]. Харків : Оригінал, 2009. \ 127 с.
10. Шістнадцяті Сумцовські читання: зб. матеріалів наук. конф., присвяч. 90-річчю із часу заснування Харк. іст. музею, 16 квіт. 2010 р. / М-во культури і туризму України, Упр. культури і туризму Харк. облдержадмін., Харк. іст. музей ; [редкол.: О. М. Сошнікова та ін.]. Харків : Оригінал, 2010. 199 с.
11. Сьомі Сумцовські читання: зб. матеріалів наук. конф. з міжнар. участю "Історія та археологія Слобожанщини в музеях Харківщини. До 100-річчя відкриття Салтів. культури", 12 квіт. 2001 р. / М-во культури і туризму України, Упр. культури Харк. облдержадмін., Харк. іст. музей ; [упоряд. О. Д. Івах]. Харків : Вид-во ХНАДУ, 2002. 113 с.

12. Бібліотека Харківського історичного музею. Електронний ресурс. Режим доступу: <https://museum.kh.ua/osvita/library.html> (Дата звернення, 19.01.2026).
13. Харківський художній музей. Електронний ресурс. Режим доступу: <https://artmuseum.kh.ua/> (Дата звернення, 19.01.2026).
14. Харківський історичний музей ім. М.Ф. Сумцова. Електронний ресурс. Режим доступу: <https://museum.kh.ua/> (Дата звернення, 19.01.2026).
15. Харківський літературний музей. Електронний ресурс. Режим доступу: <https://litme.com.ua/uk/> (Дата звернення, 19.01.2026).
16. Харківська державна наукова бібліотека ім. В.Г. Короленка. <https://korolenko.kharkov.com/> (Дата звернення, 19.01.2026).

Самостійна робота № 6.

Тема: Соціальне проектування і грантрайтинг в музейній сфері.

Мета: Навчитися створювати економічну стратегію музейної установи відповідно до її профілю і попиту цільовій аудиторії.

Результати самостійної роботи: Створення державних та грантових програм відповідно до музейно-комунікаційних та туристичних завдань персонального музейного проєкту.

Цільова аудиторія: Здобувачі вищої освіти, магістри денної форми навчання факультету культурології та соціальних комунікацій (1 курс); студенти музейно-культурологічного відділення ХДАК.

Література:

1. "Пам'яткоохоронні традиції Слобожанщини": прогр. Восьмої міжнар. наук.-практ. конф. молодих вчених, яка проходить в рамках відзначення Днів Європейської Спадщини і присвячена 150-річчю від дня народження голови Вовчанської земської управи В. Г. Колокольцова (1867-1934), 26-27 верес. 2017 р. / Упр. культури і туризму, Харків. обл. держ. адмін., Департамент адмін., Харків. наук.-метод. центр охорони культур. спадщини, Харків. держ. акад. культури. Харків : [Б.в.], 2017. 17 с.
2. Прицак О. Мене передовсім цікавить наука // Хроніка 2000–1992.-№1. С.5–16.
3. Проблеми та здобутки музейної справи в Україні на сучасному етапі (оглядова довідка за матеріалами наукової, навчальної літератури та преси). Електронний ресурс. Режим доступу: <http://mincult.kmu.gov.ua/mincult/uk/publish/article/225724.jsessionid=19B908BE02DF79F34CAEC87AB0A0DBB5> (Дата звернення, 19.01.2026).
4. Стан та проблеми музейної справи в Україні. Електронний ресурс. Режим доступу: http://getmanps.at.ua/publ/stan_ta_problemi_muzejnoji_spravi_v_ukrajini/1-1-0-52. (Дата звернення, 19.01.2026).
5. Сумцовські читання (31, 2025; Харків) Тридцять перші Сумцовські читання: зб. Матеріалів наук. Конф. «Музей в епоху метамодерну: сучасні

виклики та нові горизонти» (проводиться в рамках XXXI Сумцов. читань), 18 квітня, 2025 р. / Харківський історичний музей імені М. Ф. Сумцова. Харків : Майдан, 2025. 322 с.

6. Сумцовські читання (18 ; 2012 ; Харків) Вісімнадцяті Сумцовські читання : зб. матеріалів наук. конф. "Музей як соціокультур. ін-т в умовах інформ. суспільства" (проводиться в рамках XVIII Сумцов. читань), 18 квіт. 2012 р. / М-во культури і туризму України, Упр. культури і туризму Харків. облдержадміністрації, Харків. іст. музей ; [редкол. : О. М. Сошнікова та ін.]. Харків : Майдан, 2012. 272 с.

7. Сумцовські читання (19 ; 2013 ; Харків) Дев'ятнадцяті Сумцовські читання : зб. матеріалів Всеукр. наук. конф. "Музей як соціокультур. ін-т в умовах інформ. суспільства" (проводиться в рамках XIX Сумцов. читань), 18 квіт. 2013 р. / М-во культури України, Департамент культури і туризму Харків. облдержадміністрації, Харків. іст. музей ; [редкол.: О. М. Сошнікова та ін.]. Харків : Майдан, 2013. 313 с.

8. Сумцовські читання (14 ; 2008 ; Харків) Чотирнадцяті Сумцовські читання : зб. матеріалів конф. "Музей і сучасність: актуальні проблеми музейної діяльності", 18 квіт. 2008 р. / М-во культури і туризму України, Упр. культури і туризму Харків. облдержадміністрації, Харків. іст. музей ; [редкол.: О.М. Сошнікова]. Харків : [Б.в.], 2008. 135 с.

9. Сумцовські читання (15 ; 2009 ; Харків) П'ятнадцяті Сумцовські читання : зб. матеріалів наук. конф., присвяч. 155-й річниці з дня народж. видат. укр. вченого акад. АН України М. Ф. Сумцова, 17 квіт. 2009 р. / М-во культури і туризму України, Упр. культури і туризму Харк. облдержадмін., Харк. іст. музей ; [редкол.: О. М. Сошнікова та ін.]. Харків : Оригінал, 2009. 127 с.

10. Сумцовські читання (16 ; 2010 ; Харків) Шістнадцяті Сумцовські читання : зб. матеріалів наук. конф., присвяч. 90-річчю із часу заснування Харк. іст. музею, 16 квіт. 2010 р. / М-во культури і туризму України, Упр. культури і туризму Харків. облдержадмін., Харків. іст. музей ; [редкол.: О. М. Сошнікова та ін.]. Харків : Оригінал, 2010. 199 с.

11. Сумцовські читання (7 ; 2001 ; Харків) Сьомі Сумцовські читання : зб. матеріалів наук. конф. з міжнар. участю "Історія та археологія Слобожанщини в музеях Харківщини. До 100-річчя відкриття Салтів. культури", 12 квіт. 2001 р. / М-во культури і туризму України, Упр. культури Харк. облдержадмін., Харк. іст. музей ; [упоряд. О. Д. Івах]. Харків : Вид-во ХНАДУ, 2002. 113 с.

12. Бібліотека Харківського історичного музею. Електронний ресурс. Режим доступу: <https://museum.kh.ua/osvita/library.html> (Дата звернення, 19.01.2026).

13. Харківський художній музей. Електронний ресурс. Режим доступу: <https://artmuseum.kh.ua/> (Дата звернення, 19.01.2026).

14. Харківський історичний музей ім. М.Ф. Сумцова. Електронний ресурс. Режим доступу: <https://museum.kh.ua/> (Дата звернення, 19.01.2026).

15. Харківський літературний музей. Електронний ресурс. Режим доступу: <https://litme.com.ua/uk/> (Дата звернення, 19.01. 2026).
16. Харківська державна наукова бібліотека ім. В.Г. Короленка. <https://korolenko.kharkov.com/> (Дата звернення, 19.01.2026).

Самостійна робота № 7.

Тема: Роль та специфіка музейно-екскурсійного проєктування в навчальному процесі.

Мета: Навчитися створювати навчально-просвітницькі інтерактивні програми для закріплення фактичного матеріалу, наданого в межах навчальних програм державних закладів всіх ступенів акредитації.

Результати самостійної роботи: Створення інтерактивних навчально-просвітницьких програм (довгостроковий та короткостроковий проєкти) на базі персонального комунікаційно-педагогічного проєкту з теми виставки.

Цільова аудиторія: Здобувачі вищої освіти, магістри денної форми навчання факультету культурології та соціальних комунікацій (1 курс); шкільна цільова аудиторія, члени відповідних музейних гуртків та клубів, тощо.

Література:

1. "Пам'яткоохоронні традиції Слобожанщини": проєкт. Восьмої міжнар. наук.-практ. конф. молодих вчених, яка проходить в рамках відзначення Днів Європейської Спадщини і присвячена 150-річчю від дня народження голови Вовчанської земської управи В. Г. Колокольцова (1867-1934), 26-27 верес. 2017 р. / Упр. культури і туризму, Харків. обл. держ. адмін., Департамент адмін., Харків. наук.-метод. центр охорони культур. спадщини, Харків. держ. акад. культури. Харків : [Б.в.], 2017. 17 с.
2. Прицак О. Мене передовсім цікавить наука // Хроніка 2000–1992. №1. С.5–16.
3. Проблеми та здобутки музейної справи в Україні на сучасному етапі (оглядова довідка за матеріалами наукової, навчальної літератури та преси). Електронний ресурс. Режим доступу: <http://mincult.kmu.gov.ua/mincult/uk/publish/article/225724;jsessionid=19B908BE02DF79F34CAEC87AB0A0DBB5> (Дата звернення, 19.01.2026).
4. Стан та проблеми музейної справи в Україні. Електронний ресурс. Режим доступу: http://getmanps.at.ua/publ/stan_ta_problemi_muzejnoji_spravi_v_ukrajini/1-1-0-52. (Дата звернення, 19.01.2026).
5. Сумцовські читання (31, 2025; Харків) Тридцять перші Сумцовські читання: зб. Матеріалів наук. Конф. «Музей в епоху метамодерну: сучасні виклики та нові горизонти» (проводиться в рамках XXXI Сумцов. читань), 18 квітня, 2025 р. / Харківський історичний музей імені М. Ф. Сумцова. Харків: Майдан, 2025. 322 с.

6. Сумцовські читання (18 ; 2012 ; Харків) Вісімнадцяті Сумцовські читання : зб. матеріалів наук. конф. "Музей як соціокультур. ін-т в умовах інформ. суспільства" (проводиться в рамках XVIII Сумцов. читань), 18 квіт. 2012 р. / М-во культури і туризму України, Упр. культури і туризму Харків. облдержадміністрації, Харків. іст. музей ; [редкол.: О. М. Сошнікова та ін.]. Харків : Майдан, 2012. 272 с.
7. Сумцовські читання (19 ; 2013 ; Харків) Дев'ятнадцяті Сумцовські читання : зб. матеріалів Всеукр. наук. конф. "Музей як соціокультур. ін-т в умовах інформ. суспільства" (проводиться в рамках XIX Сумцов. читань), 18 квіт. 2013 р. / М-во культури України, Департамент культури і туризму Харк. облдержадміністрації, Харків. іст. музей ; [редкол.: О. М. Сошнікова та ін.]. Харків : Майдан, 2013. 313 с.
8. Сумцовські читання (14 ; 2008 ; Харків) Чотирнадцяті Сумцовські читання : зб. матеріалів конф. "Музей і сучасність: актуальні проблеми музейної діяльності", 18 квіт. 2008 р. / М-во культури і туризму України, Упр. культури і туризму Харк. облдержадміністрації, Харк. іст. музей ; [редкол.: О.М.Сошнікова]. Харків : [Б.в.], 2008. 135 с.
9. Сумцовські читання (15 ; 2009 ; Харків) П'ятнадцяті Сумцовські читання : зб. матеріалів наук. конф., присвяч. 155-й річниці з дня народж. видат. укр. вченого акад. АН України М. Ф. Сумцова, 17 квіт. 2009 р. / М-во культури і туризму України, Упр. культури і туризму Харк. облдержадмін., Харк. іст. музей ; [редкол.: О. М. Сошнікова та ін.]. Харків : Оригінал, 2009. 127 с.
10. Сумцовські читання (16 ; 2010 ; Харків) Шістнадцяті Сумцовські читання : зб. матеріалів наук. конф., присвяч. 90-річчю із часу заснування Харків. іст. музею, 16 квіт. 2010 р. / М-во культури і туризму України, Упр. культури і туризму Харк. облдержадмін., Харк. іст. музей ; [редкол.: О. М. Сошнікова та ін.]. Харків : Оригінал, 2010. 199 с.
11. Сумцовські читання (7 ; 2001 ; Харків) Сьомі Сумцовські читання : зб. матеріалів наук. конф. з міжнар. участю "Історія та археологія Слобожанщини в музеях Харківщини. До 100-річчя відкриття Салтів. культури", 12 квіт. 2001 р. / М-во культури і туризму України, Упр. культури Харків. облдержадмін., Харків. іст. музей ; [упоряд. О. Д. Івах]. Харків : Вид-во ХНАДУ, 2002. 113 с.
12. Бібліотека Харківського історичного музею. Електронний ресурс. Режим доступу: <https://museum.kh.ua/osvita/library.html> (Дата звернення, 19.01.2026).
13. Харківський художній музей. Електронний ресурс. Режим доступу: <https://artmuseum.kh.ua/> (Дата звернення, 19.01.2026).
14. Харківський історичний музей ім. М.Ф. Сумцова. Електронний ресурс. Режим доступу: <https://museum.kh.ua/> (Дата звернення, 19.01.2026).
15. Харківський літературний музей. Електронний ресурс. Режим доступу: <https://litme.com.ua/uk/> (Дата звернення, 19.01. 2026).

16. Харківська державна наукова бібліотека ім. В.Г. Короленка.
<https://korolenko.kharkov.com/> (Дата звернення, 19.01.2026).

Навчальні методи, які реалізуються при викладанні дисципліни: «Магістерський семінар»

Даний курс був розроблений таким чином, щоб його складові (музейна, філософська, психологічна, педагогічна та економічна) розглядалися в контексті світового досвіду соціокультурного проєктування. Подібний підхід зумовив такі **методи навчання**:

- метод проблемного навчання;
- методи послідовно-текстуального і поетапного вивчення історичних джерел;
- метод навчальної гри;
- метод тестування.

Проблемний метод передбачає структурну подачу лекційного матеріалу. Крім того, при проведенні практичних занять проблемний метод дозволяє обговорення питань по схемі: «доповідь-опонент». Досвід проведення таких практичних з методикою широкого обговорення показує, що вони проходять більш жваво, ніж просте індивідуальне обговорення доповідей.

У ході вивчення конкретних музейних предметів, так само як і музейних джерел магістр повинен використовувати метод **послідовно-текстуальної роботи** з джерелом. В цьому випадку у магістра виробляються вміння знаходити необхідну інформацію в одному або декількох джерелах; аналізувати і зіставляти інформацію в різних джерелах; судити про її достовірність, ступінь об'єктивності або суб'єктивності (наочні: спостереження, ілюстрація, демонстрація).

Практичні методи роботи з джерелом дуже різноманітні (за логікою передачі і сприймання навчальної інформації: індуктивні; за ступенем самостійності мислення: репродуктивні, пошукові, дослідницькі). Викладач обирає їх в залежності від складності тих чи інших, досліджуваних магістрами тем. При використанні практично-педагогічних, інтерактивних завдань діяльність магістрів стає менш керованою, носить творчий характер і вимагає самостійності. В даному випадку реалізується **метод навчальної гри**, фактично це методи стимулювання інтересу до навчання (цікавих аналогій, мозкового штурму, метод аналізу помилок, тощо).

У висновку викладач дає оцінку роботі магістрів (**метод тестування**) і обґрунтовує виставлені оцінки.

Реалізація комплексного підходу прогнозує використання в навчальному процесі активних та інтерактивних форм проведення занять в поєднанні з поза аудиторною роботою з метою формування та розвитку професійних навичок майбутніх фахівців.

Методи контролю. Критерії оцінки: проміжний – це рівень знань, який передбачає загальне ознайомлення з музеологічним (експозиційна робота, комунікація, створення грантових програм) матеріалом. Базовий рівень знань дозволяє поєднувати дані за темою конкретної експозиції / виставки з даними щодо її сучасної музейної інтерпретації.

Розвинутий рівень знань передбачає об'єднання конкретних музейних програм із завданнями освітніх та дозвільних установ. Але все це повинно бути в контексті соціокультурної та фандрайзінгової діяльності музейної інституції, яка, в свою чергу, повинна діяти з урахуванням національної стратегії в галузі культури, туризму та пам'яткоохоронної діяльності.

Форми контролю

№з/п	Вид контролю	Методи контролю
1.	Поточний.	Доповіді на практичному занятті. Виконання самостійної роботи.
2.	Підсумковий контроль.	Залік Публічний захист окремих розділів магістерського диплому Виступ на наукових конференціях

Розподіл балів, які отримують здобувачі освіти

Розподіл балів за формами контролю.

- робота на практичному занятті — (4 теми) практичних — до 20 балів;
- самостійна робота студента — (7 тем) дві міжнародні конференції, надання тез до друку — до 40 балів;
- підготовка публічних інтерактивних комунікаційних заходів – до 20 балів.

Можлива кількість балів, набраних до підсумкової форми контролю 80: залік — 20 балів.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

Рекомендована література

Обов'язкова:

1. Актуальні проблеми теорії і практики музейної та пам'яткоохоронної діяльності : зб. наук. пр. / М-во культури України, Київ. нац. ун-т культури і мистецтв, Каф. історії України і музеєзнавства ; [редкол.: Гончарова О. М. та ін.]. Київ : НАКККиМ, 2013. 207 с. **(бібліотечні фонди ХДАК)**
2. Виноградова, Олена Володимирівна Основи музеєзнавства : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / [Виноградова О. В., Дарчук В. Г.] ; за ред. О. В. Виноградової ; М-во освіти і науки, молоді та спорту України, Донец. нац. ун-т економіки і торгівлі ім. М. Туган-Барановського, Каф. туризму. Львів : Магнолія 2006, 2012. 183 с. **(бібліотечні фонди ХДАК)**
3. Закон України про музеї та музейну справу. Електронний ресурс. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/249/95-%D0%B2%D1%80#Text> (Дата звернення, 19.01.2026).
4. Закон України «Про вивезення, ввезення та повернення культурних цінностей» // Відомості Верховної Ради (ВВР). 1999. N 48. ст. 405 (Із змінами, внесеними згідно із Законами N 594-IV (594-15) від 06.03.2003. // ВВР. 2003. N 24. ст.159; N 2599-IV (2599-15) від 31.05.2005 // ВВР. 2005. N 26. ст.349)
5. Закон України «Про музеї та музейну справу» // Відомості Верховної Ради. 1995. № 25. С.191. (Із змінами, внесеними згідно із Законом N 1709-VI (1709-17) від 05.11.2009. // ВВР. 2010. N 5. ст.45)
6. Закон України «Про охорону культурної спадщини» (Відомості Верховної Ради (ВВР) 2000. N39. ст. 333) (із змінами, внесеними згідно з Кодексом N 2768-III (2768-14) від 25.10.2001 // ВВР. 2002. N3–4. ст. 2 – набуває чинності з 01.01.2002 року. Законами N 2921-III (2921-14) від 10.01.2002 // ВВР. 2002. N 16. ст.114; N 2245-IV (2245-15) від 16.12.2004. // ВВР. 2005. N 5. ст.114; N 997-V (997-16) від 27.04.2007 // ВВР. 2007. N 33, ст. 440; N 574-VI (574-17) від 23.09.2008 // ВВР. 2009. N 8. ст.105.
7. Основні вимоги до структури і оформлення кваліфікаційних (магістерських) робіт. Електронний ресурс. Режим доступу: <http://labs.journ.univ.kiev.ua/navch/wp-content/uploads/2024/07/Vymohy-do-rozrobky-ta-oformlennia-naukovykh-kvalifikatsiynykh-robit-2018.pdf> (Дата звернення 19.01.2026)
8. Положення про Музейний фонд України. Затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 20 липня 2000 р. N 1147 (1147-2000-п) (у редакції постанови Кабінету Міністрів України від 3 листопада 2010 р. N 1007) // Офіційний вісник України. 2000. N 30. ст. 1268

9. Салата О. О. Основи музеєзнавства [Електронний ресурс] : навч.-метод. посіб. для студентів спец. "Історія". Вінниця : Нілан-ЛТД, 2015. 164 с **(Бібліотечні фонди ХДАК)**

Допоміжна:

10. Куц С. Фандрайзинг АВС: посібник для початківців. Київ : Центр філантропії, 2008. 92 с.

11. "Пам'яткоохоронні традиції Слобожанщини" : прогр. Восьмої міжнар. наук.-практ. конф. молодих вчених, яка проходить в рамках відзначення Днів Європейської Спадщини і присвячена 150-річчю від дня народження голови Вовчанської земської управи В. Г. Колокольцова (1867-1934), 26-27 верес. 2017 р. / Упр. культури і туризму, Харків. обл. держ. адмін., Департамент адмін., Харків. наук.-метод. центр охорони культур. спадщини, Харків. держ. акад. культури. Харків : [Б.в.], 2017. 17 с. **(Бібліотечні фонди ХДАК)**

12. Прицак О. Мене передовсім цікавить наука // Хроніка 2000–1992. № 1. С.5–16.

13. Проблеми та здобутки музейної справи в Україні на сучасному етапі (оглядова довідка за матеріалами наукової, навчальної літератури та преси). Електронний ресурс. Режим доступу: <http://mincult.kmu.gov.ua/mincult/uk/publish/article/225724.jsessionid=19B908BE02DF79F34CAEC87AB0A0DBB5> (Дата звернення, 19.01.2026).

14. Стан та проблеми музейної справи в Україні. Електронний ресурс. Режим доступу: http://getmanps.at.ua/publ/stan_ta_problemi_muzejnoji_spravi_v_ukrajini/1-1-0-52. (Дата звернення, 19.01.2026).

15. Сумцовські читання (31, 2025; Харків) Тридцять перші Сумцовські читання : зб. Матеріалів наук. Конф. «Музей в епоху метамодерну: сучасні виклики та нові горизонти» (проводиться в рамках XXXI Сумцов. читань), 18 квітня, 2025 р. / Харківський історичний музей імені М. Ф. Сумцова. Харків : Майдан, 2025. 322 с.

16. Сумцовські читання (18 ; 2012 ; Харків) Вісімнадцяті Сумцовські читання : зб. матеріалів наук. конф. "Музей як соціокультур. ін-т в умовах інформ. суспільства" (проводиться в рамках XVIII Сумцов. читань), 18 квіт. 2012 р. / М-во культури і туризму України, Упр. культури і туризму Харків. облдержадміністрації, Харків. іст. музей ; [редкол.: О. М. Сошнікова та ін.]. Харків : Майдан, 2012. 272 с. **(Бібліотечні фонди ХДАК)**

17. Сумцовські читання (19 ; 2013 ; Харків) Дев'ятнадцяті Сумцовські читання : зб. матеріалів Всеукр. наук. конф. "Музей як соціокультур. ін-т в умовах інформ. суспільства" (проводиться в рамках XIX Сумцов. читань), 18 квіт. 2013 р. / М-во культури України, Департамент культури і туризму Харк. облдержадміністрації, Харк. іст. музей ; [редкол.: О. М. Сошнікова та ін.]. Харків : Майдан, 2013. 313 с. **(Бібліотечні фонди ХДАК)**

18. Сумцовські читання (14 ; 2008 ; Харків) Чотирнадцяті Сумцовські читання : зб. матеріалів конф. "Музей і сучасність: актуальні проблеми музейної діяльності", 18 квіт. 2008 р. / М-во культури і туризму України, Упр. культури і туризму Харк. облдержадміністрації, Харк. іст. музей ; [редкол.: О. М. Сошнікова]. Харків : [Б.в.], 2008. 135 с. **(Бібліотечні фонди ХДАК)**

19. Сумцовські читання (15 ; 2009 ; Харків) П'ятнадцяті Сумцовські читання : зб. матеріалів наук. конф., присвяч. 155-й річниці з дня народж. видат. укр. вченого акад. АН України М. Ф. Сумцова, 17 квіт. 2009 р. / М-во культури і туризму України, Упр. культури і туризму Харк. облдержадмін., Харк. іст. музей ; [редкол.: О. М. Сошнікова та ін.]. Харків : Оригінал, 2009. 127 с. **(Бібліотечні фонди ХДАК)**

20. Сумцовські читання (16 ; 2010 ; Харків) Шістнадцяті Сумцовські читання : зб. матеріалів наук. конф., присвяч. 90-річчю із часу заснування Харків. іст. музею, 16 квіт. 2010 р. / М-во культури і туризму України, Упр. культури і туризму Харк. облдержадмін., Харк. іст. музей ; [редкол.: О. М. Сошнікова та ін.]. Харків : Оригінал, 2010. 199 с. **(Бібліотечні фонди ХДАК)**

21. Сумцовські читання (7 ; 2001 ; Харків) Сьомі Сумцовські читання : зб. матеріалів наук. конф. з міжнар. участю "Історія та археологія Слобожанщини в музеях Харківщини. До 100-річчя відкриття Салтів. культури", 12 квіт. 2001 р. / М-во культури і туризму України, Упр. культури Харк. облдержадмін., Харків. іст. музей ; [упоряд. О. Д. Івах]. Харків : Вид-во ХНАДУ, 2002. 113 с. **(Бібліотечні фонди ХДАК)**

Інформаційні ресурси:

22. Бібліотека Харківського історичного музею. Електронний ресурс. Режим доступу: <https://museum.kh.ua/osvita/library.html> (Дата звернення, 19.01.2026).

23. Харківський художній музей. Електронний ресурс. Режим доступу: <https://artmuseum.kh.ua/> (Дата звернення, 19.01.2026).

24. Харківський історичний музей ім. М.Ф. Сумцова. Електронний ресурс. Режим доступу: <https://museum.kh.ua/> (Дата звернення, 19.01.2026).

25. Харківський літературний музей. Електронний ресурс. Режим доступу: <https://litme.com.ua/uk/> (Дата звернення, 19.01.2026).

26. Харківська державна наукова бібліотека ім. В.Г. Короленка. <https://korolenko.kharkov.com/> (Дата звернення, 19.01.2026).

КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ З ДИЦИПЛІНИ «МАГІСТЕРСЬКИЙ СЕМІНАР»

1. Назвіть основні положення міжнародного музейного права.
2. Вкажіть особливості законодавчої бази та управління музейною справою в Україні.
3. Назвіть основні канали музейного фінансування.
4. Поясніть специфіку роботи музейного закладу із засобами масової інформації.
5. Визначите етапи становлення вітчизняного досвіду експозиційного проектування.
6. Визначите етапи становлення зарубіжного досвіду експозиційного проектування.
7. Поясніть взаємозв'язок художнього образу експозиції та комплексної реалізації інноваційних технологій.
8. Наведіть приклади вітчизняного комунікаційного досвіду.
9. Наведіть приклади закордонного комунікаційного досвіду.
10. Поясніть основні напрямки роботи музею як комплексного інформаційного центру.
11. Поясніть як працює система цифрової стандартизації в музейній справі.
12. Укажіть основні напрями розвитку музейної педагогіки у школі.
13. Наведіть приклад і напрями розвитку музейної інклюзії.
14. Укажіть основні жанри вашої майбутньої експозиції / виставки.
15. Укажіть основні етапи грантової історії вашої майбутньої експозиції / виставки.
16. Поясніть особливості написання прес-релізу та прес-анонсу.
17. Уточніть які є особливості роботи з бюджетними коштами в музейній сфері.
18. Поясніть що таке процес формування проектного партнерства.

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

МАГІСТЕРСЬКИЙ СЕМІНАР

Програма та навчально-методичні матеріали до курсу
для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти
галузі знань В «Культура, мистецтво та гуманітарні науки»
спеціальності В12 «Музеєзнавство, пам'яткознавство»
освітньої програми «Музеєфікація історико-культурної спадщини»

Укладач:

Тортіка Марія Валеріївна,
доктор історичних наук, професор,
професор кафедри культурології та музеєзнавства.

Друкується в авторській редакції

План 2026

Підписано до друкур. Формат 60х84/16
Гарнітура «Times». Папір для мн. ап. Друк різнограф.
Ум. Друк арк. 1,99. Обл.-вид. арк. 2,08. Тираж 100. Зам. №
ХДАК, 61057, м. Харків, Бурсацький узвіз, 4
Надруковано в лаб. множ. техніки ХДАК